

ירושלים, 23.3.64

נאום ביטובת הנקילה של הוועד הפועל הציוני

אישי הנשיא,
נשיא התנועה הציונית העולמית,
יושב ראש ההנהלה,
אדוני היושב ראש,
מורי ורבותי,

דרכה של התנועה הציונית להבטחת עתיד המדינה ומעט - זהו הנושא האמיתי של
מושב זה של הוועד הפועל הציוני, האחרון לקראת הקונגרס הקרוב.

יורשה לי להרוס את חלקי לדיון הזה, ולהביא לו את דברי המדינה. יודע אני
כי לא ייעוד התנועה הציונית הוא העוסק אצלינו בצריך פיון ובצריך דיון. אין חילוקי
דעות על הייעוד הציוני - הוא היה תמיד אחד: - שיבת ציון. יש - וחיו - דיונים על
היעדים הציוניים.

אחת התנועה הציונית עצמה ראתה, במסיבות היסטוריות מפורסמות, צורך לרהות את
ניסוח המטרה - מדינת יהודים. חלפו שנים, גבר כוחנו, נשתנו הנסיבות והורם קדבל.

גם עכשיו, סיום קום המדינה, בוחנת התנועה את עצמה, לא כמני החל פיוני כיעודה
אלא כמני שעליה לקבוע יעדים, לפי הנסיבות המואשיות של חיי מדינת ישראל ושל חיי העם היהודי
בזמן הזה.

הבטחת קיומה של המדינה, בגופה וברוחה, ביסוס עתידה ובהמשכה -
תביעה זו היא עתה ממשול ראשון בין ציונים. העובדה לבדה שהמדינה קמה, התבטחה
במידה ידועה, והיא מסוגלת להגן על חייה ועל כבודה בעתיד, כשם שעשתה זאת בעבר,
כשם כמד היותה ואפילו לפני-כן, איננה התשובה השלמה על תביעה זו.

חמש עשרה שנה אחרי קום המדינה היינו, רבותי, עדים לוקיעה מיטגה של שליטי
המדינות השכנות, שבה גילה שליט מצריים, לפיני דעה הקהל והאומה המאוחדות, טעם
מתוכנית השמד המכוונת נגדנו. יודעית אנו שפטרנו הסוגחיה של שליט מצרים היא להאביד
זכרנו כגוי. לשם כך הם דוממים פיקוד משותף, לשם כך הם חורשים את מזימת השוית
המים, לשם כך - כך אומרים הם - מכוונים אפילו מעלי הפיחוח הפנימיים שלהם. למטרה
זו מכינים הם את עמם הכנה נפשית באומנם כי סוף המלחמה לכוא והם, שליטי ערב, יקבעו
את סופה.

עלינו הדאגה, כי בכל סופר שייקבע ימצאו את ישראל מוכנה להסבית אויב ומתקפת
ולתעביר את המלחמה מאדמתנו והלאה. לנו כאן ברור, כי כוחו המרחיע של צבא התבנה
לישראל וחוסנו של העם הם הערובות הכשוחות ביותר לשלום.

מה פירוש הדבר?

אין אויבינו עומדים במקום אחר משום בחינה. כוחנו צריך להיות עימנו להדוף
ולתרחיק את אויבינו לא רק כפי שהם עכשיו, אלא גם כפי שהם עלולים להיות בעוד המש, שם
ועשר שנים, כאשר ירגישו משום מה שנתקצמו דיים - טכונם ובעזרה אחרים - כדי לחזור על הנסיון
הנמשע למחוק את זכר ישראל מעל האדמה.

אם הכוא יעג מבחן, וכדי שלא הכוא יעג מבחן, אסור לנו לעמוד מולם דלים
בכמות. גדולה מזו, אף ככל שנגדל ונתעצם לא די יהיה בכמות בלבד. לעולם לא
נחיה שקולים במספרינו כנגד הקמים עלינו. עמדנו עד כה - ונוכל לעמוד גם בעתיד -
רק בעליונותנו הרוחנית והמוסרית - בהכרת בירקחנו, ברוח איחנה, בבצרון משקנו,
בחוסן הברחנו, בידע, בכומר משה, ברכישה ירידים ובעלי ברית, בחנטיה, ובדעה.
למדנו, כבר עתה אין אנו עומדים לברנו. מעל לראשיהם של עמים עוינים בטכנותנו,
הוטנו יר לעמים רחוקים יותר, באפריקה ובאסיה, מלבד קשרינו באירופה ובאמריקה.
גילינו נכונה לעזור לעמים צעירים הזקוקים לעזרתנו, ומאנו ירווח בומלין. שמור
לנו עושרה של ירדות זו בנוסף על ירדומן של אומות ותיקות.

אך על כל אלה וקודם כל עלינו לזכור בריהנו היציבה והנאמנה עם העם היהודי
בהפוצותיו, זכור ושמור, בריה הנאה לירי ביטוי במדיניות, באדם, בחומר וברוח, בימים
הארוכים של תולדותינו במדע היות המדינה ובכל ימה תקצרים של המדינה. אליו, אל
העם היהודי, באה הביקשת הראשונה.

נעשה הרבה במימוש הברית הזאת עם העם היהודי, וחלקנו לא היה קטן. בקיבוץ
הגלויים אנו מתקרבים לרליית מקורות העוני הגדול של הפוצות יהודים רבות. הבאנו אותם
הנה ועכשיו עלינו לקלוט, להכשיר, להאריס, לחנך, ללמד ולסגב. נחונים היינו ביום
קטנות של מעל ארבעים זה וקוד קטני הדבר להעסיקנו כיפות דוד.

עכשיו, כמעט בסוף מעשה, זמנה של מחשבה החילה: מהי החחנה הבאה. אם היגענו,
או כמעט שהיגענו, לפימבחו של הור החר הזה בקליטה גלויות כצוקה פתוחה לעליה,
עלינו לכאן פחה פינינו אל החריט ולשאל מאין יבוא עזרנו.

כדי שהוסיף ישראל למלא את ייקודה - צריך להיות הסך פתמיד ובלתי פוסק
בגידול עמה. האם אכרנו אי פעם שבזה הענין, בשלושה, בארבעה ואפילו בחמישה מיליוני
יהודים כמדינת? האם בזה הם התפקיד, נסחם החזון הציוני? האם אין לנו ההחייבות לבני
שאר העם היהודי? האם אין לו ההחייבות לגבינו, מצד כוחנו, מצד הרכב האוכלוסייה ובגדלה?

יש בשלושה מיליוני יהודים בבריית-המועצות. משומפס לכולנו גם כאב בורלו של
הקיבוץ הזה וגם המקורה, כי יינתן לו לתרוט את חלקו לעתיד העם היהודי בסולדתו וכי יינתן
לנו להעניק לו כל אשר נוכל ולשאוב עוזו כחילו. אסור לנו לשכוח קיבוץ זה אף לרגע אחד.
אנו מאמינים, כי סוף ישועתנו לבוא, כי עמי בריית המועצות ומנהיגיהם יכירו בהכרח הגמור
ובחיוב הגדול של מעשה פרות זה. אלא שלא הביעתנו לבדה תקבע את הזמן.

עלינו להפגור אישוא את מבטנו אל קהילת היהודים בארצות הרוחה, קיבוצים שאינם חלק
פעולם המצוקה היהודי בדור הזה. מבחינה אובייקטיבית - כוחם אינם למלא את מחסורנו בכמות
ובאיכות גם יחד. הם היכולים לתת למדינה עלייה קולטת ולא רק עליה נקלטת, עלייה המשומעת
בנכסי חומר ורווח, כדי קליטה שלמה של עצמה ומיוע לקליטה אחרים.

ועוד דבר: מלבד מילוי מעורבנו ההיסטורית בעצם קיומנו והתעצמותנו, -
 האם מילאנו את סמגרת המדינה תוכן? והלא מלבד הלחץ הפיזי לפתרון סדוקה היהודים,
 ביקשנו כולנו שתהיה המדינה הזאת בשכך לרוחנו. עלינו לשדב להיחז לעם יוצר ערכים,
 אייבים אנו לחוש בצרפיה ובמכיעה של המוצות ישראל ואולי גם של גויי הארצות,
 שיקרינו ערכים אלה אור לגויים ומאור לבולה. אנו מכינים כלים, אנו בונים את
 כינורו של דוד. איך, מאין מקום הדוה שחבוא ויהנגן מאליו? מחקיים בדורנו "קרבו
 העצמות היבשה עצם אל עצמו"; הקיטונו את השלד. אולי גם "והינה עליהם גיריס, ובשר
 עלה, ויקדם עליהם עור סלמעלה". האם יסמיקו כוחהינו לכדם, כדי שחבוא בחם הרוח,
 ויחיו?

ומבדינה ישראל, רבוחיי, לעם ישראל:

עלינו האחריות להבטחת עמידו של העם היהודי. ציונים - אסור להס להמריד
 בין הרבקים: אנו כצוים על סלחמה בטסיעה, בהתבוללות, במכנה שהעם היהודי יחרל מאפס
 כוחו פנימיים, גם במקום שאיננו צפוי לסכנה בחוץ. וסלחמה זו היא גופה גם סלחמה על
 עמיד המדינה, כחם שהמאבק על קיום המדינה ומילוי ייעודה היה לחנאי כל יעבור להבטחת
 החמשן היהודי. חובות העם היהודי לעצמו ולמדינה אהודים וסלובים זה בזה. אפילו אפשר
 היה להמריד עלובים בין הבקיות, לא היחכן הפרדה מעשיה, כאשר עלינו לטכס עצה סחו הסעטה
 אשר ייעשה, הסעטה הוא אחד.

לפני כחודש ימים השתתפתי בדיון על השאלות הללו במקום אחר, דיבר שם חבר
יקר, סעיה שניט רבוב בשליחות צירניה, וכעבור דקות מעטות כרע נפל, פמש בסיום
דבריו, והמברר לבנו לחרדתנו שזה היה דיבורו האחרון. ובנאום-צוואתו זה אמר,
כי "הפסיקה העומדת לפנינו היא הצלה העם היהודי לכען המסך קיומו ולמען חיזוקה
וחוסנה של מדינת ישראל". ואסיף ואומר: כסם שברור הזה היחה מדינת ישראל למרכז
הנויה הקיום היהודי, כך אין לה לעצמה קיום מבלערי העם שמחוריה.

רבוחיי,

עלינו לסרוץ דרכים חדשות להחביינות העם היהודי, באיכות ובכמות למען עצמו
ולמען המדינה. אנו חובעים עלייה שיש ביורה להעלות את משקלנו המוחלט והסגולו במ
יחד. תמצא היכולת שצבר עם ישראל בהפוזותיו את דרכה אלינו. הסרבר איננו עוד בעלייה
מצוקה ואונס, אלא בעלייה מרצון ומרעה. עלייה קפוחהה טחה לתוציות רחבה אומק וגדלה
מעש.

פומדים אנו לפני הצורך להציב יעדים חדשים ליייעוד ישן, ליצוק מוכן חדש בטושג שאנו
חיים בבילו כל השנים, לא אחשוש ואומר, כל עלינו למצוא מטילוח ללב הנוער כימינו ולהקים
"תנועה חלוץ" הנותאמה לרבה המחיה והצרכים של שנות השישים והשבעים למאה הזאת, תנועה
המסוגלה להמערר לכיבושים חדשים במדונה חומר ורוח.

ואף יהיה הרב רחוק בעינינו. לא כשמים היא. סוף-סוף אנו קוראים להם לישראל שאיננה עוד כפי שהיתה לפני עשרות שנים, כשעמדנו בדלותנו, כבר אנו מדינה רבוגית. יצרנו הנאי היים נאותים, בחי-טאר, בחי-לימוד גבוהים, מכוני מחקר העשויים לקרוא ולמסוך את אנשי המדע והידע. הקמנו כחץ הקלאי והעשייתי ענף, מפעלי מיתוח אדירים, כומיים, אלקטרוניים ואחרים, ויוד היר נטויה.

האוטנס עבר הזמן, ושוב אי-אפשר למסוך אלינו נוער מחוץ אהגר של רעיון ולא מחוץ מיתוח של דווה ונחתיות כלבד?

הנה הוקם בארצות-הבריה "חיל חלום" מיסודו של הנשיא קנרי המנוח, ואני שובע שלא פעמים היהודים הנחלצים אליו. האין לנו ללמוד מזה? הנה נוער שבע, בארץ רווחה, והוא נקרא ונפנה לצאת לארצות מיתוח נירות, לא לסען הרווח ולא לשם הכבוד, אלא בכוחה של אידיאה. האם נבצר מאתנו להעלות אהגר יהודי - ואנושי כזה אצלנו? והלוא אנו באים גם בשם צור החיים של העם וגם בשם ערכי חברה חדשים שעליהם באוהנו ובהם כוהנו.

הבוא לנו עתודה יהודית למיתוח החברה, המסך והמדע ולהאדרת עזרתנו לעמים
מפתחים.

כולנו יודעים, בוודאי, את חיוניותה של בעייה המים לקיומה של המדינה. משה רבנו הוציא מים מן הסלע על פי הדיבור. נחמטנו הדורות ואין כוחנו בדבר הזה. אם הוצאנו מים מן הסלע, עמדו לנו הסכניקה והמדע של המאה העשרים. אנו מחקרים לקצה גבול היכולת של גילוי מים במעבה האדמה. אנו עומדים בראשיתו של כאמץ להוציא מים רבים, ובתנאים סבירים, מן הים, להרחבת החקלאות והעשייה, אולוי יצטרפו אנשי המדע היהודיים אלינו ויסיועו לנו כזה?

אולי יהיה בכך שטות מרובן גם לבעיותיהם של עמים אחרים; ואולי באמת כומר לבן לחזות את ישראל כמרכז מרעי לחקר הטחקה מים לאיזור כולו. מפני לחץ צודכי הסיחות שלנו, ערוה אולי ישראל דוקא להיות למפעל מבחן - פילוס מלאנט בלע"ז - שמנסיונו ישאבו עמם קרובים ורחוקים.

ידעמי: לא נקצור את יכול העליה בלי חרוש עמוק, בלי שידוד וזריעה בעינתם, בלי חינוך ציוני מהמיר וממוסך.

מי יודע כמה זמן דרוש להם, לאימני הטבע, לפעול במסן האדמה עד שפורץ הבייזור בזרם אדירים, אנו נחבקים לפעולה מכוונת, בלהס רב, לחינוך הדור ולהכשרת חלבבות,

רכותיי,

כרי שנוכל להרים ביחד את הכסא הגדול הזה, זקוקים אנו למערכת חושה של כלים-שלוכים. דרושה הקרנה והשמקה הדדית, דרושה תביעה שאינה מתקשטת מצד ישראל, הסדינה הציונית, אל התנועה הציונית והעם.

גם אם תכוא התביעה בשינויי גוסה ולשוך - אין שינוי בתביעה עצמה; אין ולא חיתכן תזוזה סן העיקרון, כי הציונות מחייבת מעשה. אין ציונות בלי יהודים לישראל וכלי השנית טכט לכואט בעתיד הקרוב או הרחוק יותר.

ועדיין ישראל מצפה לטופת שייעשה בירי עשרות, סאנה ואלפים של בתי אב ציוניים שיקומו ויעלו לישיבת קבע, על בניהם. יהיה זה יום גדול לישראל ויום קריאה ועזרוד לתנועה הציונית ולרוח הצעיר.

יש בוודאי לכל אחד ואחד מאיתנו כאן ביקורת על התנועה הציונית כפי שהיא כיום. אמרוני משהו על כך בדבריי הקברים כיושב המתיחה. אך עם הביקורת - זאת נדעו זוהי התנועה הציונית, אחרת אין לנו. אין כלי אחר להיגוך הדורות שיבואו אלינו, להעלאת התנופה החדשה הנדרשת לנו. לולא היתה התנועה הציונית קיימת, היתה עלינו להקים תנועה עכשיו, למילוי המשימות האלה.

והרי עם כל חולשת הדעה החוקפת אותנו לעיחיס בדברנו על יכולתה של התנועה כפי שהיא באירגונה - בכל זאת, שלווחותיה מניעות לחזק מיליון בתי אב יהודיים, בבתי אלה, לפחות, אין הציונות רעיון זר.

אם נחאר לעצמנו שבתיים אלה יהיו למקור קרינה יהודי - ציוני, כרב או במעט, וכאז לנו. לפחות יש כאן כדום גקודם מסען לסגוף המספכה היהודית.

עלינו לטכס עצה יחד כיצד להעלות את הציונות לאתגר החדש. עלינו להביע למעשה מסוהף מסוהף מחשבה מסוהפת.

דיברתי קודם על אמברו של חיל הסלום לנוער היהודי בעולם. האמבר הזה קיים גם לבני הנוער הישראלי כאן: עלינו להכשיר את עצמו ולהתחלץ אל המטווח, כדי להביא להן כרוחה של המדינה ומיצירתה, להעשיר בהן חיים יהודיים ולשאוב מהן חיים למדינת. ההנהלה הציונית, ואם יירדש - גם הממשלה, צריכות לבטח עתה ליציקה הדמוסיות האירגוניים ולחייבונן הפעולה לענפיה. יש למצוא את הדרך, והיא היסוד, להפעיל מאות, ובמשך הזמן גם אלפי בני נוער ישראלים בטענה המשותף הזה.

דרושים יהיו אמצעים גדולים להרמת המסא. הליתי רוצה לקרוא שיפסוד לה כוחה של החנוכה הציונית להרים את הנפל. כולנו חייבים, כציונים, להכיר בערכה של הפעולה ולהיות לסוקה אוסי גם בשטח הזה, של גיוס אמצעים. ציונים חייבים לרעה יותר מכל אדם אחר, כי אין המדובר בארוכה הגולה למען ישראל, אלא בהרמת חלקה של הגולה יכלה למציפה, ובחיסוס רב, נקבל על עצמנו נטל נוסף עד כמה שאפשר.

ובמיום דבריי אומר: משה זה זקוק לעטראטורה ציבורית ומנועהיה גבוהה מאד: עלינו לשרוף דלק רב כדי להתין עטרות ממא גולמיים ולהשלן לפניה. מי יזמן והחדור החושה האחיות ההיסטוריה הזאת לחורקטנו ולליבוחינו.

בברמי הפעולה של המאבק לעהיר הקט והמדינה - אנו נקראים כולנו לעלייה.